

OPIS PRZEDMIOTU/MODUŁU KSZTAŁCENIA (SYLABUS)

1.	Nazwa przedmiotu/modułu w języku polskim Traseologia
2.	Nazwa przedmiotu/modułu w języku angielskim Usewear analysis
3.	Jednostka prowadząca przedmiot Wydział Nauk Historycznych i Pedagogicznych, Instytut Archeologii
4.	Kod przedmiotu/modułu
5.	Rodzaj przedmiotu/modułu (<i>obowiązkowy lub fakultatywny</i>) obowiązkowy
6.	Kierunek studiów Archeologia
7.	Poziom studiów (<i>I lub II stopień lub jednolite studia magisterskie</i>) I stopień, stacjonarne, licencjackie
8.	Rok studiów (<i>jeśli obowiązuje</i>) I rok
9.	Semestr (<i>zimowy lub letni</i>) zimowy
10.	Forma zajęć i liczba godzin Konwersatorium 20
11.	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby prowadzącej zajęcia Bernadeta Kufel-Diakowska, dr
12.	Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla przedmiotu/modułu oraz zrealizowanych przedmiotów <ul style="list-style-type: none"> • w zakresie wiedzy: Znajomość podstawowych pojęć i terminologii stosowanych w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, szczególnie historii, antropologii kulturowej, w wybranych naukach przyrodniczych i naukach o ziemi, z którymi współpracuje archeologia. Znajomość podstawowych metod badawczych i narzędzi warsztatu archeologa • w zakresie umiejętności: Umiejętność rozpoznawania różnych rodzajów wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzenia ich krytycznej analizy i interpretacji z zastosowaniem typowych metod badawczych, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej • w zakresie kompetencji:

13	<p>Cele przedmiotu</p> <p>Zdobycie wiedzy na temat analitycznych metod badania zabytków i interpretacji reliktyw archeologicznych.</p>	
14	<p>Zakładane efekty kształcenia</p> <p><u>Wiedza:</u> Ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii Zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii i szkół badawczych w archeologii Posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości</p> <p><u>Umiejętności:</u> Potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod badawczych, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji</p> <p><u>Kompetencje społeczne:</u> Wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego</p>	<p>Symbole kierunkowych efektów kształcenia</p> <p>K_W06</p> <p>K_W06</p> <p>K_W12</p> <p>K_U05</p> <p>K_K07</p>
15	<p>Treści programowe</p> <p>1. Terminologia i definicje</p> <ul style="list-style-type: none"> - traseologia, analiza (mikro)śladów użytkowania, analiza funkcjonalna - kryteria morfologiczne i funkcjonalne w podziałach klasyfikacyjnych - poglądy na temat klasyfikacji narzędzi pod względem funkcji <p>2. Historia i rozwój metody</p> <ul style="list-style-type: none"> - początki: S.A. Semenov, ośrodek w St. Petersburgu, metoda małych powiększeń i koncepcja statycznego eksperymentu - rozwój metody: ośrodki w Europie Zachodniej i USA, metoda dużych powiększeń - nowe kierunki badań, sposoby zliczania śladów, systemy eksperckie - weryfikacja i ograniczenia metody: ślepe testy , granice możliwości interpretacji śladów <p>3. Wyposażenie pracowni traseologa</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodzaje mikroskopów, sposoby obserwacji próbek w świetle odbitym 	

- metody przygotowania próbek do obserwacji
- sposoby rejestrowania i przetwarzania wyników badań

4. Na co patrzymy - geneza śladów

- trybologia
- koncepcja osadzania a koncepcja ścierania
- obecny stan wiedzy na temat tworzenia śladów
- zamierzone i nieintencjonalne działania człowieka w tworzeniu zniszczeń i modyfikacji artefaktów
- procesy formowania stanowisk archeologicznych, jako istotny czynnik w badaniach mikrośladów

5. Rodzaje zniszczeń i modyfikacji oraz sposoby ich oznaczania

- makroślady mikroślady: złamania, wykruszenia krawędzi, zaokrąglenia
- mikroślady: zaokrąglenia, zagładzenia, wyświecenia, ślady liniowe
- ślady użytkowania na narzędziach kamiennych, kościanych, metalowych i ceramicznych
- sposoby identyfikacji śladów
- sposoby oznaczania funkcji

6. Więcej niż mikroślady: pozostałości

- residua na narzędziach archeologicznych – fakt czy fikcja
- fitolity, DNA, związki chemiczne

7. Interpretacja wyników badań

- podejście biograficzne i rola traseologii w badaniu historii życia przedmiotu
- ślady technologiczne: sposób wykonania przedmiotu
- ślady użytkowania: użycie, naprawianie, przyczyny porzucenia przedmiotu
- ślady opraw, trzonków, rękojeści
- ślady innych aktywności: przenoszenie

8. Porównania, analogie etnograficzne i eksperyment

- komparatywizm, etnoarcheologia
- zasady doboru danych etnograficznych
- analogie na poziomie przedmiotów i zjawisk
- ograniczenia w czerpaniu ze źródeł etnograficznych i danych doświadczalnych

	<ul style="list-style-type: none"> - rola eksperymentu archeologicznego: tworzenie modeli śladów, rozwiązywanie problemów powstałych na etapie obserwacji mikroskopowych
16	<p>Zalecana literatura (<i>podręczniki</i>)</p> <p>Dolfini A. 2011. The function of Chalcolithic metalwork in Italy: an assessment based on use-wear analysis, <i>Journal of Archaeological Science</i>, 38, 1038-49.</p> <p>Grace R. 1989. <i>Interpreting the Function of Stone Tools: The quantification and computerisation of microwear analysis</i>, http://www3.hf.uio.no/sarc/iakh/lithic/bar/bar1.html#anchor253048</p> <p>Korobkova G.F. 1999. <i>Narzędzia w pradziejach. Podstawy badania funkcji metodą traseologiczną</i>, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Toruń</p> <p>Longo L., Skakun N. (eds.) <i>“Prehistoric Technology” 40 years later: Functional Studies and the Russian Legacy</i>, Oxford: BAR IS 1783/2008</p> <p>Luik H., Choyke A.M., Batey C.E., Lougas L. (eds.) 2005. <i>Proceedings of the 4th Meeting of the ICAZ Worked Bone Research Group at Tallin, 26-31 August 2003, From Hooves to Horns, from Molluscs to Mammoth. Manufacture and Use of Bone Artefacts from Prehistoric Times to the Present</i>, Muinasaja Teadus 15, Tallin</p> <p>Małecka-Kukawka J. 2001. <i>Między formą a funkcją. Traseologia neolitycznych zabytków krzemiennych z ziemi chełmińskiej</i>, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Toruń</p> <p>Odell G.H. 2001. Stone tool research at the end of the millennium: classification, function and behavior, <i>Journal of Archaeological Research</i>, 9, 45–100</p> <p>Osipowicz G. 2011. <i>Narzędzia krzemienne w epoce kamienia na ziemi chełmińskiej</i>, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Toruń</p> <p>Roberts B., Ottaway B.S. 2003. The use and significance of socketed axes during the Late Bronze Age, <i>European Journal of Archaeology</i>, 6(2), 119-140</p> <p>St-Pierre, C. and Walker, R. B. 2007. <i>Bones as Tools: Current Methods and Interpretations in Worked Bone Studies</i> (eds). BAR International Series 1622. Archaeopress. Oxford.</p>
17	<p>Forma zaliczenia poszczególnych komponentów przedmiotu/modułu, sposób sprawdzenia osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia: ćwiczenia: ocena; aktywny udział w zajęciach, frekwencja, pozytywne zaliczenie testu końcowego</p>
18	<p>Język wykładowy polski</p>
19	<p>Obciążenie pracą studenta</p>

.	Forma aktywności studenta	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
	Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem: - wykład: - ćwiczenia: - laboratorium: - inne:	20
	Praca własna studenta np.: - przygotowanie do zajęć: - realizacja projektu	30
	Suma godzin	50
	Liczba punktów ECTS	1

*objaśnienie symboli:

K (przed podkreśleniem) - kierunkowe efekty kształcenia

W - kategoria wiedzy

U - kategoria umiejętności

K (po podkreśleniu) - kategoria kompetencji społecznych

01, 02, 03 i kolejne - numer efektu kształcenia